

Ang Joint Monitoring Committee (JMC) o Hiniusa nga Komite sa Pagsubaybay

Ang mga Hingtungdan nimugna sa JMC niadtong ika-14 sa Pebrero 2004 aron mosubaybay sa pagpatuman sa Kasabutan. Ang JMC magtigom matag tulo ka bulan sa Pilipinas o sa bisan asa man'g dapit nga gikasabutan sa mga Hingtungdan ug kun kanus-a kinahanglanon subay sa pagtan-aw sa mga kuyog-nangulo tungod sa mga hinanalin'g hisgutanan o reklamo.

Mohatag og abag teknikal ug administratibo ang Joint Secretariat (JS) o Hiniusa nga Kalihiman, nga gilangkob sa mga independyente'ng mga tinuboy ug gikontrata'ng mga kawani nga himulag nga gituboy ug sinuholan sa GRP ug NDFP.

Komposisyon sa JMC

Ang JMC gilangkob og tulo ka sakop nga gipili sa habig sa GRP ug tulo ka sakop nga gipili sa habig sa NDFP. Ang GRP ug NDFP iyahay nga nituboy usab og duha ka tinugyanan gikan sa kapunongan sa tipanalipod sa tawhanon'g katungod nga molingkod sa JMC isip mga tig-oberba. Ang JMC adunay mga kuyog-nangulo kinsa magsilbi isip mga nangulo'ng tinugyanan sa mga Hingtungdan ug mobarog isip tigpasayon sa mga tigom.

Mga Tahas sa JMC

Ang mga kuyog-nangulo sa JMC mao'y:

- modawat sa mga reklamo sa pagpanglapas sa tawhanon'g katungod ug pangkalibutanon makitawhanon'g balaod ug tanang kalambigit nga datos
- mopasiugda og mga hangyo ug mga rekomendasyon alang sa pagpatuman sa CARHRIHL

Ang JMC pinaagi sa pagsanong sa mga sakop niani:

- mohangyo og pakisusi sa usa ka reklamo ug mohimo og mga rekomendasyon
- mohimo og mga taho ug mga rekomendasyon kabahin sa iyang gimbuhaton ngadto sa mga Hingtungdan

Pagsang-at og mga Reklamo

Ang mga biktima, ilang mga kabanay, ug gitahasang tinugyanan o kinsa pa'ng interesado'ng hingtungdan, mamahimo'ng mosang-at o magpadala og reklamo ngadto sa JMC.

Ang mga reklamo mamahimong ipasaka o pangunayan og sang-at ngadto sa Opisina sa Joint Secretariat gikan alas-8:00 sa buntag hangtud alas-5:00 sa hapon, Lunes hangtud Byernes, o pinaagi sa koreyo, fax o email.

Office of the Joint Secretariat of the Joint Monitoring Committee on CARHRIHL

6th Floor, Immaculate Conception Multi-Purpose Building
41 Lantana Street, Cubao 1111, Quezon City, Philippines
Hotline: +63-2-7252072

GRP Nominated Section

Telephone: +63-2-7254621

Fax: +63-2-7253430

Email: grpmonitoring@yahoo.com

Website: www.grpmc-jmc.org

NDFP Nominated Section

Telephone: +63-2-7251457

Fax: +63-2-7251457

Email: ndfp_jsection@yahoo.com

CARHRIHL

(Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law)

Komprehensibong Kasabutan
Kalabot sa Pagtahod sa Tawhanong
Katungod ug Internasyunal
nga Makitawhanong Balaod

COMPREHENSIVE AGREEMENT ON RESPECT FOR HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW

Ang **CARHRIHL** ang una sa upat ka mga kasabutan sa maundanong mga hisgutanan diha sa pormal nga panagsabut tali sa Gobyerno sa Republika sa Pilipinas (GRP) ug sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) o Nasudnon Demokratikong Prente sa Pilipinas. Ang ubang hisgutanan sa mao'ng maundanon nga mga hisgutanan mao ang katilingbanon-ekonomikanhon'g mga reporma; politikanhon'g reporma ug mga reporma sa batakang balaod; ug pagtapos sa panagsangka ug pagpahiluna sa mga pwersa.

Ang **CARHRIHL** gipirmahan niadtong ika-16 sa Marso 1998 sa The Hague, The Netherlands ug giuyonan niadtong ika-10 sa Abril 1998 sa Nangulo sa Nasudnong Konseho sa NDFP nga si Mariano Orosa ug niadtong ika-7 sa Agosto 1998 sa Pangulo sa GRP nga si Joseph E. Estrada.

Giila sa mga Hingtungdan diha sa CARHRIHL nga:

- ang pagtahod sa tawhanong katungod ug pangkalibutanon makitawhanon'g balaod adunay mahukmanon nga kamahinungdanon ug hinanali'ng panginahanglanon sa paglatag sa sukaranan alang sa makatarunganon ug malahutayon'g kalinaw
- ang maong malangkubon'g Kasabutan angayan nga manukad sa kasamtangan'g kahimtang sa tawhanong katungod ug sa makasaysayanon'g kasinatian sa katawhang Pilipino
- ang dugokan nga mga tinagsa ug kolektibo'ng kagawasan ug tawhanong katungod sa politikanhon, katilingbanon, ekonomikanhon ug kulturahanon'g nataran matagamtaman ug molabong lamang ubos sa kahimtang sa nasudnon ug katilingbanon'g kagawasan sa katawhan
- adunay panginahanglan nga maduso, mapakaylap ug maseguro ang mga demokratiko'ng katungod ug kagawasan sa katawhan, ilabina sa naghago'ng masa sa mamumuo ug mag-uuma

- tumong sa Kasabutan nga matubag ang mga panginahanglan'g nitumaw gumikan sa kongkreto'ng kahimtang sa katawhan'g Pilipino kabahin sa mga pagpanglapas sa tawhanon'g katungod ug sa mga prinsipyo sa pangkalibutanon makitawhanon'g balaod, ug ngadto sa pagpangita og prinsipyadong mga pamaagi ug himan sa pagpahamtang og hustisya sa tanang biktima sa mao'ng mga kalapasan
- ang nilanat nga armadong panagbangi sa Pilipinas nanginahanglan sa pagdapat sa mga prinsipyo sa tawhanon'g katungod ug sa mga prinsipyo sa pangkalibutanon makitawhanon'g balaod

Mga Tumong sa CARHRIHL

- seguraduhon ang pagpanalipod sa tawhanon'g katungod sa tanang Pilipino, ilabina sa mga mamumuo, mag-uuma ug uban pa'ng kabus nga katawhan, sa bisan unsa'ng kahimtang
- pagpalig-on ug pagdapat sa mga prinsipyo sa pangkalibutanon makitawhanon'g balaod aron panalipdan ang sibilyan'g lumulupyo ug matag sibilyan, ingon man kadto'ng mga wala direkta'ng nisalmot, o nihunong na sa pagsalmot, sa armadong panagsangka, lakip na kadto'ng mga nahikawan sa ilang kagawasan tungod sa mga hinungdan'g kalambigit sa armadong panagbangi
- tukuron ang epektibong mekanismo ug lakang sa pagpatuman, pagsubaybay, pagtino ug pagsiguro sa pagtamod sa lagda sa Kasabutan
- hawanan ang dalan alang sa malangkubon'g mga kasabutan kabahin sa ekonomikanhon, katilingbanon ug politikanhon'g mga reporma nga magsiguro sa pagkab-ot sa usa ka makiangayon ug malahutayon'g kalinaw

Mga Katungdanan sa mga Hingtungdan

- nag-ila sa katukmaan sa mga prinsipyo sa tawhanon'g katungod ug prinsipyo sa pangkalibutanon makitawhanon'g balaod ug sa padayong pagduso sa mga katungdanan'g nanukad sa maong mga prinsipyo
- amgo sa panginahanglanon ug kamahinungdanon sa pagsangon og buwag nga mga gimbuhaton ug gimbut-an aron sa pag-isa, pagpanalipod ug pagsabwag sa mga prinsipyo sa tawhanon'g katungod ug mga prinsipyo sa pangkalibutanon makitawhanon'g balaod subay sa ilaha'ng managkalahi nga politikanhon'g mga prinsipyo, organisasyon, ug kahimtang
- mokupot ug gibugkos sa mga prinsipyo ug tamdanan nga giunod sa pangkalibutanon'g mga kahimanan sa tawhanon'g katungod ug sa pangkinatibuk-an'g nadawat nga mga prinsipyo ug tamdanan sa pangkalibutanon makitawhanon'g balaod

Kalangkuban

Ang **CARHRIHL** madapat sa tanan'g panghitabo'ng kalapasan sa tawhanon'g katungod ug sa mga prinsipyo sa pangkalibutanon makitawhanon'g balaod nga gihimo batok sa:

- 1) mga tawo, banay ug kahugpongan nga nalambigit sa bisan asang Hintungdan
- 2) kadto tanan'g apektado sa armado'ng panagbangi
- 3) mga sibilyan o kadto'ng walay aktibo'ng papel sa mga panagsangka
- 4) mga sakop sa armado'ng pwersa nga nitahan na ug nibuhi sa ilang armas
- 5) kadto'ng mga nahimutang isip *hors de combat* (nawad-an og katakos makig-away) tungod sa sakit, samad, o uban pang hinungdan
- 6) kadto'ng gihikawan sa ilang kagawasan sa mga hinungdan'g kalambigit sa armado'ng panagbangi
- 7) mga kabanay ug giilang tinugyanan sa nahisgutang mga tawo.

Kadtong mga panghitabo nga gikataho nga nahitabo sukad sa ika-7 sa Agosto 1998 mao lang ang langkob sa Kasabutan.